

Boj o život stromů

Na světě je více než 8 000 druhů stromů, které jsou ohroženy vyhynutím. Například dračí strom (*Dracaena cinnabari*), který je ikonickou dřevinou jemenského ostrova Sokotra, zřejmě do roku 2080 ztratí 45 % plochy svého přirozeného výskytu. Bornejský „železný strom“ (*Eusideroxylon zwageri*), jenž dorůstá výšky 50 metrů, může se dožít tisícovky let a jehož dřevo patří mezi nejpevnější na světě, se potýká s existenčními problémy už více než

padesát let. Východoafrický mahagon (*Khaya anthotheca*) kdysi rostl napříč tropickou Afrikou od Sierry Leone přes Ugandu a Tanzanii až po Angolu, Zambii, Malawi, Mosambik a Zimbabwe. Bohužel se stal i velmi cennou těžební dřevinou, a tak je dnes ve volné přírodě opravdovou vzácností. Jak je vidět, tato doba nepřeje nejen zvířatům, ale ani rostlinám a na mnoha místech naší planety už vůbec nejde o to, zda se zachová některá ze vzácných dřevin, ale jestli oblasti kdysi hustých pralesů nebudou brzy odsouzeny k osudu vysychajících pouští. I tuto zkušenost už bohužel máme – například z ještě poměrně nedávno hustě zarostlého Madagaskaru. V atmosféře možná ne převažujícího, ale rozhodně nejviditelnějšího přístupu „urvi, co ještě můžeš“ pak nesmírně potěší všechny podněty, které směřují k zachování zeleného bohatství této planety. Tím spíš, když se odehrávají přímo z iniciativy místních lidí a nejsou jim nijak „vnucovány“ zvenčí. O Kamerunci Ernestu Vunanovi, člověku, který je ztělesněním tohoto přístupu, se více dozvíte v rozhovoru na straně 50.

Marek Telička, šéfredaktor

Obrovský „experiment“ Nového Zélandu

Představe si, že se probouzíte do krásného rána, které se rozezní zpěvem kosů, drozdů, pěnkav ... a najednou vám na parapetu přistane rosela pestrá! Tento pestrobarevný papoušek přitom není utečencem, jenž uprchl nepozornému chovateli. Právě on je v této části světa víc doma než předchozí jmenované druhy! Jste totiž v novozélandském Aucklandu a prvořadá otázka zní, jak se sem dostala rosela, ale co zde, 18 000 km od původního domova, dělají naši opeřenci?! Odpověď zní: evropští kolonizátoři je sem doslova importovali před více než stoletím. Pokud by si měl biolog, kterého zajímají příčiny ptačí biologie, vymyslet ideální pokus, udělal by právě něco takového – převezl by kosa z našeho lesa (mírného pásma) do jiného lesa (třeba právě do subtropického Aucklandu). Dnes jsou takové kejkle eticky i právně nepřijatelné, ale jejich výsledky jsou nám, dnešním biologům, nesmírně nápomocné pro pochopení obecných ekologických vztahů v přírodě. Všechno dobré je ovšem k něčemu zlé. Aby se naši opeřenci mohli úspěšně usadit u protinožců, „musel“ člověk nejprve zlikvidovat původní prostředí i řadu původních druhů. „Na Novém Zélandu nestudujeme avifaunu, ale trosky avifauny,“ napsal legendární biolog Jared Diamond. Sama ptačí kolonizace se tedy stala jedním z mnoha důvodů, proč je dnes novozélandská příroda nejen úchvatná, ale především silně ohrožená (viz str. 58). A jen tak pro úplnost – rosela pestrá se přirozeně vyskytuje jen v jihovýchodní Austrálii a na Tasmánii. Na Nový Zéland byla rovněž zavlečena člověkem.

Tomáš Grim, biolog

Staňte se fanouškem
Přírody na Facebooku

priroda.jdem.cz

3